CINEFÒRUM

BIRD

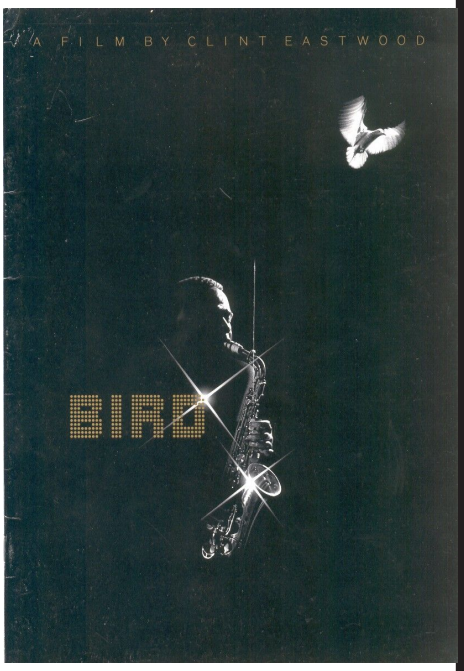

Duració: 161 minutos

Sinopsi

Bird explica els últims anys de vida de Charlie Parker “Bird”, saxofonista que va revolucinar el jazz dels anys 40 introduïnt el “Be-bop”.Va ser reivindicat per la generació “beat”, amb Jack Kerouac al davant. Julio Cortázar es va inspirar en la seva Al escriure El perseguidor. Només la seva afició a les drogues I el alcohol van impedir que Parker desenvolupessi plenament el seu talent. Eastwood recrea els últims anys del music, posant énfasi als seus misteris, les seves debilitats, les relacions amb les dones i la relació amb les drogues.
Eastwood dispossa de dos bons actors (whitaker i Diane Venora) i un gran equip tècnic, com Lennie Niehaus, que es va fer càrrec de la banda sonora, (va netejar les cintes originals de les grabacions de Parker, va aïllar el seu saxo i les va tornar a grabar amb la resta d´intruments) i Jack N. Green a la direcció d´una fotografia obscura i tenebrosa que defineix els estats d´ànim de Charlie . Bird es un film nocturn, on poques escenas són filmades a la llum.

Fitxa tècnica

Director: Clint Eastwood.
Productor: Clint Eastwood.
Guió: Joel Oliansky.
Fotografía: Jack N. Green, en Technicolor.
Música: Lennie Niehaus.
Diseny de producció: Edward Carfagno.
Montatje: Joel Cox.

Intérpretes: Forest Whitaker (Charlie 'Bird' Parker), Diane Venora (Chan Parker), Michael Zelniker (Red Rodney), Samuel E. Wright (Dizzy Gillespie), Keith David (Buster Franklin), Michael McGuire (Brewster), James Handy (Esteves), Damon Whitaker (Bird, de joven), Morgan Nagler (Kim), Arlen Dean Snyder (Dr. Heath), Sam Robards (Moscowitz), Penelope Windust (Enfermera), Glenn Wright (paciente alcoholico), Bill Cobbs (Dr. Caulfield), Hamilton Camp, Chris Bosley, George T. Bruce, Joey Green, John Witherspoon, Tony Todd.

Director i productor: els inicis

Paral·lelament a la seva carrera com actor, Eastwood comença a iniciar-se en el món de la direcció i la producció. A finals dels 60 crea la seva pròpia productora, Malpaso Productions, estrenant-se amb un altre èxit: Pengeu-los ben amunt (1968). Com a director, Eastwood va aprendre molt dels directors que més l'havien influenciat: Siegel i Leone. Debuta dirigint Calfred a la nit l'any 1971. A Ruta suïcida coneix l'actriu Sondra Locke, amb qui inicia una relació, coincidint amb ella en varis films.
Eastwood, cada cop menys jove, comença a cansar-se de repetir el clixé d'home violent i inexpressiu que l'havia dut a l'èxit. A finals dels 70 i començaments dels 80 comença a obrir-se a nous camins, alguns cops de forma erràtica. Amb Bronco Billy (1980) s'inicia en el món de la comedia, que repeteix amb la desafortunada El sergent de ferro (1986). Igualment, Firefox, l'arma definitiva (1982) és un exemple d'aquesta desorientació i manca de qualitat. El més sorprenent es que al mateix temps fa obres d'una qualitat notable que prefiguren allò que Eastwood esdevindrà només uns anys més tard: un dels directors més reconeguts i amb més capacitat creativa de Hollywood. Aquest salt de qualitat s'inicia el 1982 amb Aventurer de mitjanit, però sobretot amb El genet pàl·lid (1985), un western on hi apareixen moltes de les característiques que més tard el consagrarien a Sense perdó(1992).

CINEFÒRUM

El creador del be-bop (Charlie Parker)

Segons explicava la baronessa Pannonica de Koenigswarter, Nica, i com molt bé va retratar Clint Eastwood en l'extraordinària pel·lícula Bird, Charlie Parker va morir als 35 anys però amb l'aspecte de tenir-ne més de 50. Va viure ràpid, certament, però encara no s'havia imposat la dita que recomanava tenir un cadàver formós. Alcohol i drogues, un caràcter obsessiu i un desig per viure i per crear mal enfocat, van ser alguns dels ingredients d'aquest drama que va fer entrar Parker, potser el músic més important de la seva generació, en el panteó de la llegenda negra d'una música que s'ha cobrat unes quantes vides.

Nascut a Kansas City el 1920, Charlie Parker va ser un músic precoç, no només en la seva formació, sinó en la seva dedicació. Amb quinze anys ja tocava com a professional. En aquesta època, entre 1935 i 1939, Parker va començar una carrera en un entorn que se li quedava sovint petit. No era estrany que el jove saxofonista, tot i no haver irromput encara entre els grans noms del jazz, abandonés les orquestres de ball en les quals s'enrolava.

La vida de Parker va canviar el 1939 arran de dos fets que serien fonamentals, no només per la seva carrera, sinó pel futur del jazz. Aquell any, el saxofonista coneix el trompetista Dizzy Gillespie i es trasllada a Nova York. Però no serà fins al 1945 quan comenci realment la pujada meteòrica de Bird, l'ascens que el durà a convertir-se en un dels innovadors més importants de la seva dècada i en un dels músics fonamentals per entendre el jazz que es farà a partir d'aquells anys.

Habitual de les jam sessions d'aquells anys, Parker, juntament amb Gillespie o Max Roach, per citar només dos noms, va transformar la manera d'entendre el jazz. El be-bop, una veritable revolució harmònica i, en menor mesura, rítmica, es va convertir en el llenguatge per excel·lència dels joves (entre els quals hi havia un joveníssim Miles Davis) que pujaven cada nit als escenaris. I ningú no volava com Parker per les escales i pels intervals; ningú no s'enfrontava als tempos accelerats amb la tranquil·litat de qui està pensant què farà en el proper compàs.

Parker creava i s'havia convertit en una figura gairebé divina, però tenia els peus de fang. La seva meteòrica ascensió va anar acompanyada d'una multitud de problemes amb les drogues i de crisis depressives. A partir de mitjans dels anys quaranta, alternava els períodes dalt dels escenaris amb estades a sanatoris; va perdre en alguna ocasió la targeta que li permetia actuar als clubs de Nova York; els seus companys van organitzar algun concert benèfic per recaptar diners per ajudar-lo; la filla que va néixer del seu últim matrimoni va morir sobtadament...

En poc més de deu anys, Parker va visitar el cel i l'infern, va veure com li dedicaven un club a Nova York, el mític Birdland, i va tenir l'humor d'escriure un tema dedicat a un dels hospitals en què va estar ingressat, Relaxin' at Camarillo. El 5 de març, en aquest mateix

El llegat de Parker és un tema recurrent i inevitable en la història del jazz. Encara que d'ençà dels anys cinquanta el jazz ha pres molts camins, ben diferents els uns dels altres, no seria del tot agosarat dir que tots els músics s'han vist influïts, en major o menor mesura, per l'herència de Bird. Com a mostra, dos exemples que poden resultar significatius, dos saxofonistes d'estils contraposats: Llibert Fortuny i Ken Vandermark.

Quina va ser la principal aportació de Parker al jazz que es feia en els anys quaranta i cinquanta?
Ken Vandermark: "Charlie Parker va canviar la cara del jazz de moltes maneres: com a improvisador, en l'actitud envers al públic i la premsa, en com va fer servir el llenguatge de la música, com a compositor... Va explorar les eines de què disposava el músic per expressar-se, va optar per ser un artista més que no pas una 'atracció', i en aquesta línia va ser el precedent més immediat d'una actitud que faria famosa Miles més endavant."
Llibert Fortuny: "El llegat de Parker es manifesta, sobretot, en la creació d'un nou vocabulari a partir del qual es pot improvisar. Una de les particularitats de l'estil de Parker com a saxofonista és que, si elimines tota la resta de la banda, el que fa Bird a cada moment és resseguir perfectament l'harmonia alhora que l'enriqueix, exposar un discurs d'un virtuosisme extraordinari però que no deixa de ser reconeixible en tot moment."

Sempre s'ha parlat molt de la revolució harmònica i rítmica que suposa la música i les composicions de Charlie Parker. En quin sentit van ser una revolució?
K.V.: "La majoria dels temes que va escriure Parker han acabat esdevenint clàssics del repertori del jazz perquè parteix d'unes estructures harmòniques ja existents, però va decidir subvertir-les tant com fos possible, sempre a partir de mecanismes de reinvenció i de substitució. En tot aquest procés, evidentment, també té un paper importantíssim la seva extraordinària tècnica com a saxofonista, però Parker va saber sempre supeditar aquesta tècnica, convertir-la en l'instrument que havia de permetre-li arribar a aquesta forma nova i radical que tenia al cap."
L. F.: "Les composicions de Parker s'inspiren, en moltes ocasions, en formes que ja existien però que no s'havien explorat massa. Potser la primera gran aportació que fa, en el terreny de la composició, és l'ampliació de les estructures a través de la reharmonització, que té un equivalent aproximat en l'enriquiment del seu llenguatge a través de l'ús de molts cromatismes. Un exemple molt conegut de tot això és la reescriptura que fa de l'estructura del blues a Blues for Alice."

Quin llegat ha deixat Parker entre els músics actuals?
K.V.: "S'ha parlat molt del procés autodestructiu de Parker, de vegades més fins i tot de la seva importància com a músic, i això ens fa oblidar el punt principal de la seva figura: l'art de Parker és atemporal, i és la millor eina que tenim els improvisadors contemporanis per acostar-nos, directament o indirecta, al seu llenguatge i a l'esperit de la seva música."
L.F.: "Bird va ser potser el primer músic que, en la història del jazz, i no oblidem que és una història més aviat curta, ha influït tota mena d'instrumentistes. Tard o d'hora, tots els estudiants de saxo s'enfronten als temes de Parker, però també ho fan pianistes, trompetistes, guitarristes. Bird va ser el primer 'supermúsic', el primer exponent del futur camí del jazz. Però no va ser, afortunadament, l'únic, perquè també és cert que Parker surt perquè hi ha alguna cosa que es mou en l'ambient jazzístic de l'època."